

Stráža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka Din 1.50 • Polletna naročnina Din 15.—
Celoletna naročnina Din 30.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: M. Poštuvan
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Čeč)

Ljubljana, 14. jan. 1937

Leto III — Številka 13

Slušateljem in slušateljicam univerze ob novem letu

Vročja želja nas študirajočih je ta, da dobi naša univerza čim prej ono mesto, ki ji po njenem poslanstvu kot najvišjemu znanstvenemu zavodu pripada. Do tega mesta ima pravico, ker ta ji je bila pripoznana ob njeni ustanovitvi. Posebno še, ker predstavlja edino najvišjo tovrstno kulturno institucijo slovenskemu narodu. Univerza je žarišče, ki obseva vse strani našega življenja. Univerza je vrellec, ki razliva po našem narodnem telesu sokove znanosti in napaja z njimi organe našega kulturnega in gospodarskega življenja. Univerza je pogoj za naš narodni obstoj.

Moramo se zavedati, kolikega pomena je, da je naša univerza čimprej popolna. Boj za izpolnitev njenih potreb mora postati del življenjske naloge vsakega izmed nas. Podpirajmo Akademsko akcijo v njenem delovanju in doprinašajmo vsak svoj delež. Naše delo je delo za dokončno uresničitev onih idealov, katere so vsa stoletja imeli pred očmi naši predniki. Naša borba je borba za pravo pot k narodni, kulturni in gospodarski utrditvi slovenskega naroda. Zato je delovanje Akademске akcije dan za dnem pomembnejše, zato je pomoč in sodelovanje vseh slušateljev dan za dnem potrebnejše. Tukaj bomo eno! Ena misel, misel vseh — svetlejša bo. Ena volja, volja vseh — krepkejša bo. Ena zahteva, zahteva vseh — izpolnila se bo, ker bo mogočna kot orkan, ki ga poganja mlada moč v združitvi vseh. Pravica pa ji bo v bodrilo, da ne klone. Mi smo sol naroda. Ne pozabimo!

Novoletna prošnja Akademске akcije je ta: vsak naj se letos bolj pogosto v mislih pomudi pri naši univerzi, njenih potrebah in težavah. Da si čim večkrat jasno predoči njeno nalogo, ki jo kot najvišja znanstvena ustanova ima ter njen pomen za naše vsestransko življenje. Da pozorno spremlja usodo naše univerze iz dneva v dan in skrbno čuva nad tem, kar smo po zedinjenju prejeli. To je častna dolžnost vsakega izmed nas! Majhno je število akademikov in akademičark naše univerze, pa morajo biti ti zato večji! Pripomorimo, da postane sedanja quasi univerza — univerza! Da bo čimprej popolna, vse obsegajoča, vsem ustrezajoča! Da bo skala — temelj, po katerem bo slovenski narod šel s ponosom pot navzgor!

A naša največja želja, s katero smo stopili v leto tisočdevetstosedemintrideseto, pa je, da bi kmalu prišel dan, ko si bomo Slovenci s svojim denarjem lahko postavljali šole in zavode sami in po svoji volji!

Dosedaj smo se morali in se moramo združenimi močmi boriti za vsako najmanjšo stvar, ako jo hočemo doseči. Zato si moramo biti vsaj v teh zahtevah edini, pri njih uveljavljanju vztrajni in nepopustljivi.

Akademška akcija bo sredi zime priredila miting, kjer bo zainteresirala našo javnost o

Ne bleđa misel, ampak življenjska potreba

Zelo številna so vprašanja, s katerimi ima naš rod opravka. So to mnoge profane stvari, a so le predmet našega vsakdanjega življenja in se nam postavljajo pred vest. Toki najrazličnejših in včasih najneskladnejših misli in nazorov krožijo okrog nas in nas skušajo po svoje oblikovati. Mi pa se nočemo obesiti na srpe in kladiva, kljukaste križe, šestila in morda še na kake znake trhljih enodnevnih notarij, ampak hočemo ostati zvesti preizkušeni in edino rešilni Petrovi skali.

Ko je bila verska in krščanska osnova naše zapadne omike omajana, ko se je napihnjeni vsevedni človeški razum osvobodil »nazadnjaških, vsakemu napredku sovražnih verskih spon«, takrat je svet »s svobodnimi pljuči polno« zadihal, takrat je začel oblikovati in nam pripravljati novi vek, ki ga danes označujejo: nered, trpljenje, nemir.

Včeraj so se klanjali pred idolom znanosti. Znanost bo pospešila blagostanje in napredek. Prav. Pa so se okoristili le s tehničnimi pridobitvami, sicer pa so pod videzom naprednosti zdrknili v temno nazadnjaštvo. Danes se navdušujejo za kult narave ali za kult tehnike ali mašine ter so prepričani, da bodo pripravili bodočim rodovom blagostanje in srečo, za katero so prejšnji rodovi zaman hrepeneli. Tako nastajajo nove vere: vera v silo ali vera v naravo, vera v nacijo ali vera v razred, vera v napredek, vera v blagostanje, vera v raso, vera v denar — v bistvu vedno vera v človeka, ki naj izpodrine in nadomesti vero v Boga.

Človek v resnici čuti potrebo po Bogu. In kadar se obrne od resničnega Boga, da bi mu ne bilo treba podvreči napuha svojega duha ali nasladnosti svojega mesa, ga zbršče samo zato, da si postavi druge. Skušja se prepričati, da je izpraznil nebo, pa oživi Olimp tujih, samolastno ustvarjenih bogov. Ali z drugimi besedami: človek poboži nekatere svoje najgloblje instinkte: željo po gospodovanju in moči — kult moči in sile, komunistične in fašistične; željo po popolni neodvisnosti in nevezanosti — kult neomejene svobode; željo po uživanju — kult mesa; pohlep in la-

najvidnejših potrebah naše univerze. Vsa akademska mladina je vabljenja in obilna udeležba naj pokaže, da ima razumevanje za pereča vprašanja naše univerze. Odbor AA bo storil vse, da bo miting izveden tako, kakor mora biti — kadar ga izvajajo akademiki.

Nameravana prireditev bo prva etapa na poti v novo levo.

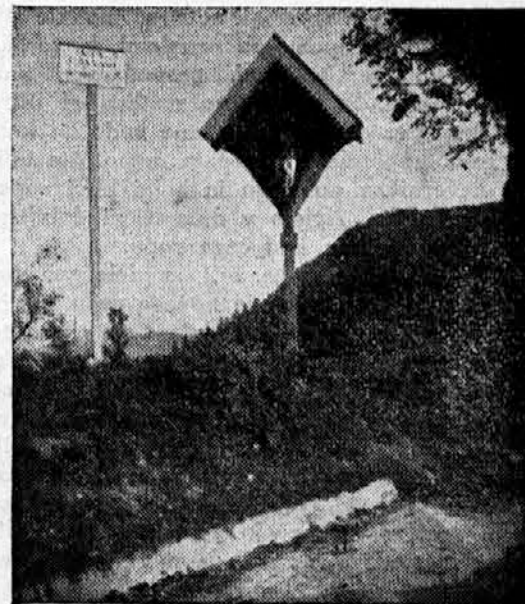
Akademška akcija
za izpolnitev univerze.

komnost — kult denarja in bogastva; instinkt družabnosti — kult nacije, razreda proletarskega ali buržuskega.

Usodno za te zmotne bogove je, da hoče vladati vsak popolnoma sam in zahteva zase izključno češčenje. Ljudje pa častijo tiste bogove, ki najbolj odgovarjajo njihovim mislim, željam, slučajnim koristim ali različnim strastem. Ker so ta zmotna božanstva izključujoča, pride do borbe med njimi; razvije se borba nazorov, razdeljeni in drug drugemu sovražni ljudje krvavijo kot fanatiki marksizmov, nacionalizmov in kapitalizmov. Tudi krščanstvu ti bogovi ne prizanesajo.

Novo ideologije so vznemirjajoče in nevarne, v kolikor so zmotne in v kolikor hočejo slediti izključno same. Ljudje zapelje njih navidezna novost. Oni sprejmejo sploh vsako obliko, ki nudi njih trpečemu pričakovanju obzorja novih upov, dokler jim izkušnja ne dokaže njih temeljite praznote. Zal so sile, ki so vdrle v zgodovino in mobilizirale množice v službo bogastva, razreda, nasilja ali revolucije, pa tudi zgolj v službo rase ali nacije, nesrečonosne.

Novo zmote so našle odmev tudi na slovenskih tleh. Posebno komunizem bi se rad nekam krepko vsedel. Naša dolžnost je, da se odzovemo klicu sv. očeta in v svojem delokrogu zabredlim bratom pomagamo, da jim skušamo razjasniti njihovo zaslepljenost, uravnati njihove misli in iskanja na resnične in zdrave temelje, na katere mora človeštvo

priti, če se hoče rešiti sedanjih nadlog. Pri tem pa hočemo in moramo biti po možnosti celi in čim popolnejši katoličani, radikalni in dosledni, pa zato nič manj dobri in ljubeznivi. Morda smo domišljivi. Morda naivni. Morda še nepripravljeni. Toda dosledni in odločni moramo biti in takoj moramo na delo. To ni nikaka »bleđa misel« ali nasilje nad krščanstvom — potem bi mu delal tudi sv. oče nasilje, ki vse katoličane na to pot kliče — ne, to je vzvišena in krvavo potrebna naloga vseh, ki se prištevajo h katoličanom. Če ne politično, bo še več duš izgubljenih, bo mladina v še večji meri sovražniku in zmoti dostopna, šole še bolj nekrščanske, boljše vizem še nesramnejši in brez odpora. Uprimo se vsi odločno novim zmotam, otresimo se polovičarstva, ostanimo dobri katoličani in zvesti Slovenci!

Lenin — plačanec carske Rusije? (Senzacionalna odkritja Rexa)

Iz tajnih arhivov caristične ruske policije »Ohrane«, ki jih je l. 1917 odkril Kerenski, se da dokazati, da je caristična ruska vlada podpirala in plačevala Vladimira Uljanova (Lenina), da je razdvajal in denunciral socialiste, ki so postali od l. 1905 ruski vladi neprijetni in nevarni. Lenin je smel z vednostjo in podporo vlade svobodno razvijati svojo revolucionarno propagando pod pogojem, da igra vlogo izzivajočega agenta med socialisti in njihove vrste s svojimi skrajnimi zahtevami razdvaja. V ta namen je dovolila Leninu celo revolucionarni list »Pravdo«, ki sta ga urejevala ravnatelj Černomazov in njegov pomočnik Storječanov, oba seveda plačana od ruske policije »Ohrane«.

Se več! Boljševiki naj imajo tudi svojega poslanca v ruskem carističnem parlamentu, v dumi. Lenin je predlagal ruski policiji kot kandidata Malinovskega, ki je bil že štirikrat kaznovan zaradi vlomov, češ: »boljševiška stranka ni zavod mladih deklet; zločinec je

lahko koristen prav ker je zločinec.« S pristankom in podporo ruske policije je bil res Malinovskij l. 1911 izvoljen za poslanca v dumo, ker je imela policija njegovega socialističnega tekmeča Krivova ves čas volitev zaprtega.

Novi poslanec je imel v dumi revolucionarne govore, ki sta mu jih sestavljala Lenin ter Zinoviev in jih je cenzuriral Bielicky, načelnik Ochrane! Ni čuda, da so ga začeli ruski delavci obožavati (mesto socialističnih voditeljev).

Toda l. 1914 je novi državni tajnik Djunkovskij smatral za koristno, da odslovi Malinovskega, mu izplača 6000. rubljev in ga pošlje v zamejstvo...

Ko se je l. 1917 Lenin polastil vlade, se Malinovskij seveda vrne kot »dober patriot« v Rusijo in se poda takoj v Kremelj, da bi dobil končno nagrado za velike »zasluge«, ki si jih je pridobil v caristični Rusiji za boljše vizem in njegovega voditelja Lenina! Toda,

Marija in naš čas

(Govor kongreganista v Celju.)

Dijaške kongregacije po vsej Sloveniji obnavljajo danes svoje staro izročilo. Od svojega dela, iz svojih prostorov stopamo danes dijaki in dijakinje pred svoje starše, svoje prijatelje in vso katoliško javnost. Hočemo vam povedati, kako živimo, kako kujemo svoj značaj in kako pojmuemo življenje okrog nas. Na današnji praznik brezmadežnega Vzora hočemo pokazati, kakšna podoba novega časa sije iz mladega, katoliškega rodu.

Težki so dnevi, v katere je božja Previdnost postavila naše življenje. Nad vsemi narodi šumi grozeči vihar prihajajočega duhovnega potopa. Po verskih, socialnih in narodnih revolucijah — katerih zadnja še ni končana — preživlja danes človeštvo najgrozotejšo duhovno revolucijo. Človeška srca klonajo pod težo notranjega nemira, zunanje stiske in bede. Kopicijo se problemi, ki terjajo hitre odločitve: politični, gospodarski, kulturni, verski. Z neverjetno naglico si utira tehnika nova pota, duše pa ne vedo ne kod, ne kam. Vzporedno naraščata domotožje velikih nevernikov po Bogu in bojni kljici zoper Boga. Skratka, živimo v dramatični dobi, ko se oblikuje obraz bodočega rodu.

Tudi mladina hoče biti soudeležena pri oblikovanju nove dobe in novega rodu, saj je prav ona najvernejše ogledalo časa. Zato ta mladina z nemirno išče načinov in poti, ki bi ji odprli bodočnost, išče si vodnikov in se jih fanatično oprijemlje. Vstali so Marks, Lenin, Stalin, Mussolini in Hitler in razdelili so mladino v dva tabora: prvi pretirano udarjajo in malikujejo izključno samo materialni svet, drugi hočejo uveljaviti imperialistične težnje svojega naroda nad vsemi ostalimi.

In kako je z nami katoličani? Papeži sedanje nemirne dobe so dali navodila, kako rešiti človeštvo sicer neizogibnega propada. In katoličani, mesto da bi zaklicali: »Božji namestnik opominja, na delo!« debatiramo in se prepiramo. Tudi duhovnike še poslušamo, ko nam govore s prižnic, toda znamo le presojati njih večje ali manjše govorniške zmožnosti, besede same pa pridejo le do ušes. Dobe se tudi katoličani, ki so prišli iz krščanskih organizacij, pa smatrajo spoved in obhajilo le za siten privesek krščanskih načel. In so tudi katoličani, na katere bi naj bili ponosni, pa ne spoštujejo ne petka ne svetka Merilo pristnega katoličana je ljubezen do bližnjega, do trpečega brata. In kolikokrat kdo izmed katoličanov, ki ga niti duhovna, niti gmotna stiska nista zajeli, tako rekoč z rokavicami rešuje ranjenega, oropanega ali padlega brata, mesto da bi se sklonil nadenj

kot Samarijan, mu nudi odprto roko in mu pokazal pot v življenje.

Ko sem se dotaknil teh pomanjkljivosti, ne mislim na posamezne izjeme, ampak mislim, da je življenje katoličanov samih bolno, da je v katoličanih sicer še vera, toda vse premalo je doslednega in resničnega življenja po tej veri. In to je eden izmed glavnih vzrokov, da se katoličani spričo naglega porasta brezboštva ne najdemo in se vprašujemo, kako je na primer nekdanja katoliška Španija mogla postati krvavo bojno polje.

A prav v tej veliki duhovni zmedi našega veka vstaja katoliška kongregacijska mladina, stopa pred javnost tudi slovenska mladina in danes, na praznik svoje Zavetnice izpoveduje svoje prepričanje. Ta mladina hoče zrušiti tisto komodnost in celo ošabnost mnogih katoličanov, ki se spričo dejstva, da imajo v posesti resnico, ne brigajo za to, ali resnica tudi povsod vlada. Ta mladina hoče v nasprotju z današnjim svobodomiselnim človekom, ki ne pozna pokornosti, postati Kristusu in njegovi Materi vdana mladina. Tu nam je Marija najlepši zgled. Preprosta žena je po božjem odposlanstvu sprejela vest: »Glej, spočela boš in rodila sina!« Vznemirila jo je ta vest, a vendar je dala svoje vdano privoljenje: »Zgodi se mi po tvoji besedi!« Tako hoče tudi kongregacijska mladina, ko vidi, da je brat bratu prebil s kroglo srce, ko vidi, kako je tudi slovenski sin očeta in mater zatajil, ko sliši po naših domovih vzdih, kletev in jok, ki so že skoraj stopili na mesto molitve, ko gleda uboge slovenske delavce-Lazarje, ki niti ne dobe poštene drobtinice s tujčeve-bogatinove mize in ko obenem s temi gleda tiste, ki se čudijo, zakaj toliko ljudi leži v blatu in kolne ter grabi za orožje, s katerim bi uničili vse; ko katoliška kongregacijska mladina vidi vse to, hoče v vseh svojih dejanjih slediti klicu sv. očetov, ki govore: »Bratje in sestre, ki iščete v teh težkih dneh luči in opore, vstopite pod zastavo mogočnega Kralja v znamenju ljubezni, v znamenju nove bodočnosti, ki jo zmorete ustvariti le pod Nejšgovim žezlom. Bodite njegovi apostoli, bodite borci katoliške akcije!« Tu se moje besede nanašajo na Marijo in naš čas. Kongregacijski mladini niso dovolj sestanki in debate in samo načelno soglasje s Cerkvijo in njenimi zapovedmi, nam ni treba na dolgo utemeljevati papeževa navodila ampak govorimo podobno kakor Marija: »Zgodi se tvoja volja!«

Iz tega osnovnega našega vodila izhaja vse naslednje; nam ni zadostno jamstvo za dobro katoličanstvo in za pripadnost k našim

glej čudo! Lenin ni hotel več poznati svojega nekdanjega pomočnika in ga je dal takoj po svojih stražah zapreti v ječo, ki mu je bila že dobro znana od prej, ko se je specializiral v umetnosti vlomov. Iz ječe so ga peljali naravnost na morišče, kjer je bil ustreljen skupno z nekdanjim šefom Ohrane, Bielickim, ki je nekdanj cenzuriral njegove govore v dumil. Naključje ali duhovita in kruta ironija Lenina? Seveda oba bi lahko marsikako neprijetno tajnost izpovedala...

Toda vrnimo se k mladostni dobi Lenina. Lenin zapusti v sporazumu z Ohrano l. 1907 Rusijo, da razkroji v inozemstvu revolucionarno gibanje ruskih socialističnih emigrantov menševikov. Ti so ustanovili l. 1907 na otoku Kapriju poseben tečaj, da bi izšolali kakih 40 mladih ljudi za revolucionarje in atentatorje. Carska policija Ohrana v Petersburgu, zvesta svojemu načelu, da nasprotnike razdvaja in jih tako obvlada, naroči Leninu, ki se nahaja tedaj v Parizu, »da je treba zadati šoli na Kapriju smrtni udarec s tem, da jo razkrinkajo kot zbirališče zmernih in popustljivih socialistov in da je treba ustanoviti v Parizu šolo, ki bo ž njo tekmovala.«

Ko je Lenin dobil od ruske Ohrane potrebne fonde, je res odprl junija l. 1909 v Longjumeauju pri Parizu šolo za revolucionarno propagando in sicer s pomočjo 2 Judov, Zinovieva, čigar pravo ime je bilo Apfelbaum, a so ga tedaj klicali za Rodomisijskega in drugega Juda Karla Rappoporta. Prav ta zveza Lenina z revolucionarnimi Judi, ki izvira že iz l. 1907, je bila odločilnega pomena za končni Leninov uspeh.

Tečaj v Longjumeauju je obiskalo okrog 15 mladih judovskih revolucionarjev, ki so zbežali iz Rusije, med njimi sta bila Radek (Sobelsohn) in Kamenev (Rosenfeld), ki sta pozneje v boljševiški Rusiji imela važno vlogo. Sploh so bili prav tu na stroške ruske carske vlade — v tem je ironija usode — vzgojeni glavni nositelji boljševiškega režima: izmed 15 učencev je deset pozneje zasedlo mesta ljudskih komisarjev.

Lenin je osrečil nadebudni, revolucionarni judovski naraščaj s 43 predavanji o »politični ekonomiji, o političnem problemu, agrarnem vprašanju, o metodah propagande in taktiki prevrata.«

(Prihodnjič dalje.)

vrtam samo to, če kdo hodi v cerkev, ali če se tudi kdaj spre zaradi katoliških načel, ampak mi hočemo, da globoka vera, ljubezen, pravičnost, dobrot in poštenost postanejo v vsakem kri in meso, ki jih mora vsak v sebi do dna doživeti in jih dati občutiti tudi drugim. Mi hočemo ljudi, ki bodo ideje Kristusovega kraljestva ponesli v celotno življenje: na cesto in polje, v mesto in vas, v hišo in šolo, k siromaku in bogatini, k grešnemu in pravičnemu, v tovarno in pisarno, v parlament in državo!

Zato ima tudi današnja proslava Brezmadežne dvojno plat: versko, ki smo jo opravili v cerkvi ob obhajilni mizi, in sedajle to popoldansko, kjer slavimo svojo Zavetnico in kjer ob živem spominu na klice Slovencev iz letošnjih poletnih dni prosimo: »O Bog, daj

André Gide - Vrnitev iz URSS

Iz dnevnega časopisja je naši javnosti že znana knjiga, ki jo je napisal André Gide po svojem povratku iz Rusije. »Retour de l'U.R.S.S.«, vsebuje najrazličnejše vtise francoskega, na komunizem prisegajočega popotnika, vtise, ki jih je dobil v deželi nekdanjih svojih sanj in ki so mu narekovali, da je, dasleden v iskanju resnice, z dvojno upravičenostjo nazval svoje delce vrnitev. Mnogo črnila se je že prelilo o njej in prav je tako. Tudi mi ji hočemo posvetiti nekaj besed. Ne zato, da bi se škodoželjno posmehovali Gideovemu razočaranju, ampak zato, ker je Gideovo pričevanje iskreno in je kot tako važen dokaz, ki zasluži, da ga vsi dobro poznamo. Tega pričevanja ne morejo odkloniti niti komunisti, saj je izrečeno iz tako globoke ljubezni do resnice in človečanstva, da se nam zdi kar nevsakdanje junaško, prav nič vsiljivo; pa še posebno zato ga komunisti ne morejo odkloniti, ko pa so še pred kratkim pisali o njem: »Eden najslavnejših predstavnikov sodobne misli se je na sijajen način vrstil med branilce URSS« (»Le Communisme, Espoir du Pays«), ali, da je André Gide »vzprejel ves komunizem v svojo misel« (Humanité).

Izjave Andréa Gidea.

»Če sem se v začetku varal, je najbolje, da kar najprej priznam svojo zmoto; kajti tu sem jaz odgovoren za one, ki jih ta zmota zavaja. Ni v tem slučaju samoljublje, za kar gore; sicer ga pa imam zelo malo; pred očmi pa so mi mnogo važnejše stvari kot jaz sam; važnejše kot URSS; to je človeštvo, to je njegova usoda, to je njegova kultura« (str. 13). Primanjkuje nam prostora, da bi mogli objaviti Gideove podobne izjave, ki jih je v knjigi več, njegove prejšnje sanje o tem, kar se dogaja v Sovjetiji, ki mu je bila »dežela, kjer utopije postajajo realnost« (str. 15) itd. V njih je malo veselega, mnogo, mnogo razočaranj in nekaj želja za boljšo bodočnost. Najbolj ga bolijo »upognjena čela«, zaslužjenost duha, zatiranje osnovnih človečanskih svoboščin. Oglejmo si s te strani njegovo pričevanje malo po bližje.

Osebna svoboda ali zatiranje osebnosti?

Komunizem je opij, ki zaduši vsako osebno željo in potlači človeško osebnost. Osebne svoboščine novega sovjetskega človeka so tako potlačene in zatirte, da govori André Gide naravnost o »desindividualizaciji«, »razosebljenju« sovjetskih državljanov.

»Ta brezosebnost vsakega mi dovoljuje predpostavljati, da tudi tisti, ki leže po spalnicah zaradi promiskuitete in pomanjkanja svobodne izbire, trpe mnogo manj, kot če bi bili možni individualizacije. Toda, ali moremo to razosebljenje, za katerim- kot se zdi, v URSS vse teži, smatrati za napredek? Kar se mene tiče, ne morem tega verjeti.« (str. 47.)

Svobodna misel ali zaslužjenost duha?

Zastonj boš iskal svobodo prepričanja tam, kjer ni svobode tiska. Komunizem gre še da-

nam svetnika Slomška, potrebujemo ga bolj kot širokih cest in ulic! Ni umetniške dovršenosti v naših izvajanjih, trudimo pa se, da Marijo s preprosto, slovensko besedo in pesmijo dostojno častimo in da obudimo spomin na Slomška. Želimo in pričakujemo pa od vas, bratje in sestre, več kot priznanje naši dobri volji, želimo, da vsi postanemo pravi Marijini otroci, saj so njena svetišča na naših vrhovih, ki pa bodo malo pomenila, če v nas prave ljubezni do Marije ne bo.

Nov rod smo torej mi mladi in novemu času spemo nasproti. Ostrino meča in napekost boja smo zamenjali s toplo ljubeznijo! Pregnali smo iz svoje bližine mlačnost in strah.

Za cerkve svobodo, za vero in narod slovenski mi se borimo! Brezmadežna, pri tem nam pomagaj in svetnika izprosi!

lje; tudi literarnemu in umetniškemu ustvarjanju ne dopušča svobode misli, da o politični svobodi sploh ne govorimo.

»V URSS je dopuščeno vnaprej in enkrat za vselej o vsem in vseeno o čem imeti samo eno mnenje. Sicer imajo ljudje duha tako potvorenega, da jim postane ta prilagodljivost lahka, naravna, neobčutena v toliki meri, da tu ni treba misliti na hinavščino. Ali so to v resnici tisti ljudje, ki so napravili revolucijo? Ne; oni se od nje okoriščajo. Vsako jutro jih Pravda uči, kaj je treba vedeti, misliti, verovati. Ni dobro, oddaljiti se od tega! Odtod to, da je vsakokrat, ko govoriš z enim Rusom, kot da bi govoril z vsemi« (str. 49).

»In jaz dvomim, da bi bil danes v kateremkoli drugem kraju, pa bodi v Hitlerjevi Nemčiji, duh manj prost, bolj ukrivljen, bolj teroriziran, bolj podvržen« (67).

Zasebna lastnina ali skupna beda?

»Videti je, da se obnavljajo družabne plasti, neke vrste aristokracija, če že ne razredi; ne govorim tu o aristokraciji zasluge ali osebne veljave, ampak prav o oni dobrega mišljenja, prilagodljivosti, in ki bo v naslednji generaciji postala denarna« (64).

Kolikor tolike udobnosti so deležni samotisti, ki hvalijo režim, ki so v »liniji« stranke; razen teh pa je nešteto delavcev, »ki so tako malo plačani in stlačeni v umazana taborišča« (60).

Boljševizmu se je posrečilo zatreti samo eno: ljubezen.

»Dodajte, da filantropija ni več v modi, niti najpreprostejša ljubezen... Odtod neka suhota v odnošajih, kljub vsemu tovarištvu« (str. 65).

Svoboda ali razbitje družine?

André Gide gotovo ni imel pred očmi krščanskega ideala družine. Iz njegovih poročil o stanovanjskih kasarnah, o umazanih stanovanjih, o pravcatih brlogih, za posameznike, kaj šele za družine nezadostnih plačah ter o zapuščenih otrocih (bezprizorniki), moremo uvideti, kako hočejo sovjeti razbiti družino.

»V vsakem (stanovanju) isto prostaško pohištvo, ista slika Stalina in absolutno nič drugega; niti najmanjši predmet, najmanjši osebni spomin... Njegova (kolhozničkova) soba je samo ležišče, da v njej spi. Vsaka zanimivost njegovega življenja se je dogodila v klubu, v kulturnem parku, po vseh zborovališčih« — (47, 48).

»Privilegirani kolhoznički zaslužijo na mesec približno 600 rublov. Kvalificirani delavci dobe včasih še več. Za nekvalificirane, ki jih je ogromna večina, je dnevna plača 5 do 6 rublov. Priprost delavec dobi še manj« (118). (En par čevljev stane 100 do 120 rublov! Op. ur.)

»Novi zakon proti odpravi plodu je osupnil vse tiste, ki si zaradi nezadostnih plač ne morejo ustanoviti ognjišča, vzrediti družino« (str. 63).

»Upal sem, da ne bom več videl bezprizornikov (zapuščeni otroci). V Sabastopolu jih

Brezbožniški pojavi med Slovenci

V božičnih dnevih potekajo tako lepi prazniki, da se srce slehernega človeka omehča in vsaj v kaki nejasni misli zahrepeni po Lepoti, Dobroti in po — božjem miru. Ljudstvo je vse te praznike okrasilo s tolikimi lepimi navadami, ki se prično že pred svetim večerom in se vrstijo tja do Treh kraljev, da vsi, ki so morali v borbi za ljubi kruhek po svetu, hočejo biti vsaj v božičnih praznikih nekaj dni doma, da se zopet navzijeje tega domačega, s kadilom in pesmijo prepojenega ozračja. Vsako srce se glasovom božičnih zvonov ukloni, ako pa je že toliko otopeno, da se hoče upirati božji milobi, ki se od nekod razgrne čez svet, mora v pijači utapljati dušo, da ne krikuje. Božične zvonove samo pijača prevpije. — Sveta noč, blažena noč...

Star načrt vseh brezbožniških sil, ki niso od včeraj, je: umazati take praznike, v katerih se »ljudomilost našega Gospoda Boga« človeštvu posebno približa. Ubiti v ljudstvu praznično zavest in plemenito razpoloženje — to bi bilo toliko kakor odtujiti ga Bogu, s tem bi bil pa namen dosežen. Morda smo tudi v prejšnjih časih imeli ljudi in pisarje, ki so zoprnno gledali duhovno globokost božičnih praznikov, letos pa je k nam zapljuskal nek val, ki je z veliko bolj rafinirano podlostjo kakor v časih domišljivega liberalizma poizkusil odplaviti vse, kar je v teh praznikih božjega in ljudskega. Letošnji časopisni napadi na višje pojmovanje božičnih praznikov razodevajo neko šolo, ki brezbožniško misel strokovno goji. Prišli pa so seveda s strani, ki je do vseh ver enako prijazna — do krščanstva, zlasti pa do katoliške Cerkve torej sovražna — in ki hoče biti najbolj ljudska.

Pred nekaj tedni so muslimani praznovali svoj »bajram«. Vse, tudi nemuslimansko časopisje, je ta praznik naravnost povelikevalo in dokazovalo njegov pomen za človeštvo, zlasti pa za našo državo. Nihče si niti migi ni upal, da bi muslimanom skušal omalovaževati njihovo zelo ceremonielno praznovanje.

Pred nekaj dnevi so pravoslavni po svojem koledarju praznovali božič. Njihovo, t. j. srbsko, časopisje je izšlo z velikanskimi prilogami, pisali so o tehničnih in filmskih zanimivostih, o neznanih pokrajinah in naravoslovnih čudežih, o vsem mogočem, kar more človek sprejeti kot zimsko čtivo, prinašali so slike filmskih zvezdnic in razkošnih dam, kazali so v težke kožuhe zavitega moža z dolgo brado — o verski strani praznikov prav malo, proti njej popolnoma nič. Nihče si ni upal norčevati se iz ljudskega načina praznovanja, niti sence o tem, da bi kdo skušal te praznike primerjati s ceremonijami poganstva.

Ob katoliškem božiču je ostali tisk po državi, ki je namenjen katoličanom, svoje na-

ročnike odškodoval za praznične dni z velikimi prilogami, kjer so bile slike jaslic, božičnih drevesc, angelcev in lučk in čtiva na ostajanje. Duhovno stran teh niso podajale primerne povesti in pesmi, iz vseh sicer ni dihal nepokvarjeni svetonočni duh, pa ga vendar tudi zaničevale ali prezirale niso.

Med nami Slovenci pa je bilo to drugače. Na zunaj neopredeljeni tisk je namerno porabil to praznično priliko, da je pisal o božičnih praznikih, o Materi božji, o Novem letu tako, da bi vse te dni pred ljudmi osmešil, jim odvzel njihov otroško preprosti čar in izpodkopal njihove verske osnove in jim pritisnil svoj, oziroma brezbožniški pečat.

»Kmetski list« je svojim maloštevilnim bralcem ponudil bogokletno neslanost, ki dokazuje samo to, da uredništvo nima bogve kako visokega mnenja o svojih naročnikih. Taka skažena modrost bi se pri kakem drugem narodu smela vsiliti samo ljudem, ki so prejšnji teden postali pismeni, ne pa Slovincem, ki hočejo biti izobraženi in imajo torej pravico, da jim zopernik vere zoper verske resnice navaja izobražene ugovore, ne pa, da jih narkotizira s storijskimi iz prvih lutrajnarskih stoletij, ki so drugod že zdavnaj otopene. Celotna stran je namreč žrtvoval za prevod nekakšne zgodovine o vrtnici, ki ji pravi »roža skrivnostna«. Opisuje lepoto njenega cveta, prijetnost njenega vonja in da so jo prav zato že pagani imeli za znamenje neznosti in da so jo kaj radi poklanjali boginji Afroditi, ki je bila zaščitnica lepote in ljubezni. Z nastopom krščanstva je vrtnica seveda ohranila svoje všečne lastnosti, tudi kristjane je zapelevala, da bi segli po njej. Toda bila je poganska roža in cerkev se je dolgo neusmiljeno borila proti njej. Velike nasade je dala uničiti, da so bile cele pokrajine opustošene, toda vrtnica, »roža skrivnostna«, je s svojo prikupljivostjo zmagala nad temnim krščanstvom, kristjani so čimdalje bolj segali po njej, celo oltarje so krasili z njo. Ko je cerkev videla, da nič ne opravi proti tako lepim simbolom poganstva, se je vdala in vrtnico posvetila Mariji. Njeno pesniško ime »roža skrivnostna« je sprejela celo v litanije in ko danes verniki molijo »roža skrivnostna«, niti ne vedo, da so pagani že zdavnaj tako zdihovali k boginji Afroditi, zaščitnici lepote in ljubezni... Tako torej »Kmetski list« krščanstvo podtakne poganstvu, češ, da je od nje prepisano, zato ker kristjanom vrtnica ravno tako diši kakor je dišala poganom. Iz zgodovine vemo, da se je Cerkev že v prvih početkih borila proti raznim krivim veram, da bi se pa kdaj borila proti rožam, plevelu ali drevju, o tem pa zgodovinarji nič ne vedo. »Kmetski list« pa ve, ker bi v svojih bralcih rad ubil zavest

o resničnosti krščanstva, češ, kaj boste govorili, vse take stvari so imeli že pogani, še vrtnice. Na isti način bi se dalo dokazati, da so Slovenci Turki, ker mokrto v čevljih prav tako neugodno občutijo kakor Turki...

»Jutro« je »na robu« svoje božične številke objavilo neko pesem o »deklji Mariji«, ki jo je zbežal tesar Jožef. Na sveti večer se jima je v Zeleni jami v neki bajti rodilo dete, ki bo rastlo, kakor vsi drugi otroci, sicer »čudežev ne bo storil, mrtvih ne bo obujal v Galileji... V novoletni številki je »Jutro« v svojem zagovoru proti »Slovincu« reklo o tej pesmi, da je »prisrčna in ljubka, koje snov je prastara, a v tej pesmi obdelana na povsem izviren način«, da je »polna socialnega čuta (tu je poudarek! — op. ur.) in obenem prežeta optimistične življenjske volje« in da »prav nikomur med desetstiči, ki so jo brali, ni prišlo niti na misel, da bi bilo v njej kaj, kar ne bi bilo v skladu z verskim čustvovanjem slovenskega ljudstva ali z dolžnim spoštovanjem njegovih tradicij.« — Ponavlja se stara pesem: v vsej naši zgodovini še nismo imeli politika ali časopisa, ki bi upal biti na glas proti veri. Tudi v zgodovini Cerkve še ni bilo nobenega krivoverca, ki bi bil proti veri, vsi so samo pravilneje razumeli sveto pismo, pravilneje razlagali božji nauk kakor pa Cerkev. Morda bodo bodoči brezbožniki kaj bolj odkriti.

Po nekod imajo navado, da tiste dni pred božičem nosijo Marijin kip po hišah, v spomin na pota Marije in sv. Jožefa, ko sta po Betlehemu iskala stanovanja. Vsak dan je kip v drugi hiši, zvečer ga ob petju in molitvah v sprevodu s prižganimi svečami nesejo drugam, kjer stoji na hišnem oltarju do naslednjega

Izpopolnitev univerze v 3 etapah

Zadnji občni zbor Akademskе akcije si je osvojil sklepe, da mora naša univerza čimprej dobiti potrebne zgradbe za svoje institute in fakultete. Novoizvoljeni odbor se je z vnemo lotil dela ter sporazumno doprinaša kamenček za kamenčkom h gradnji naše Alma mater do popolnega, vsem zahtevam ustrežajočega najvišjega znanstvenega zavoda. Gladko teče delo, ako vsak odbornik vrši svojo funkcijo prežet le z enim teženjem — da po svojih močeh in sposobnostih doprinese svoj delež k pozitivnemu uspehu za našo univerzo. Delovna pot novega odbora se je začela v tem pravcu, zato naj bo pozdravljena Vsaka najmanjša disharmonija zavira delovanje, vsaka strankarsko nastavljena mina rodi odpor in prepir, vsaka intriga mržnjo in maščevanje — na vsem tem ne bi naša univerza nikoli zrastle do svoje popolnosti. Vsak tovrstni poiskus je zločin nad njo. Kdor želi dela, ta želi miru, kdor tega miru ne da, temu ni za delo, ne za uspehe in ne za našo univerzo ter njeno izpopolnitev. Ta izvržek ni vreden, da prestopa univerzitetni prag.

Sedanji odbor bo svojemu začetku ostal zvest ter mu bo dodal enak konec. Njegovo eno in pol mesečno delovanje je pokazalo, kako pravilno je bilo, da so po preteklih viharjih prišli v odbor sami novi ljudje. V položaj so se vživeli, znali bodo samostojno hoditi po poti, ne oziraje se na levo ne na desno, brezobzirno bodo odbijali vse, kar jih bo oviralo pri delu za dobrobit naše univerze. Vsak iskreno misleč in dobro hoteč slušatelj kakor slušateljica bosta stala za njim — v borbi za izpopolnitev naše najvišje znanstvene ustanove.

V področje delovanja Akademskе akcije spadajo vse potrebe naše univerze, vseh fakultet in oddelkov. Vsi občutimo, da je na naši univerzi najbolj pereče pomanjkanje prostorov. Zato sedaj dominira v delovanju Akcije tovrstna skrb in njej odgovarjajoče delo: postavitev zgradb in institutom in fakultetam. Za vse naenkrat se poslopa ne morejo graditi, ker na enkratno dobavo toliko kreditov ni misliti, zato si je Akademskа akcija osvojila

Poravnajte naročnino!

Le redno plačevanje naročnine omogoča redno izhajanje lista Darujte za naš tiskovni sklad!

večera, na sveti večer, ob mraku, pa ga nesejo v cerkev ali v kako drugo hišo, kjer je med letom. To globoko in čudovito lepo pričakanje svetega večera je »Delavska politika« tako-le opisala (dopis iz Zagorja): »Pri nas so se v zadnjem času pojavili ljudje (mislim oba spola), ki vsak večer prenašajo v sprevodu nek kip iz ene hiše v drugo. Pri tem pojejo, molijo in svetijo, to menda zaradi tega, ker je pri nas ob 7. uri že temno. Ta kip ostane potem 24 ur pri dotičniku, nakar ga nesejo drugam. Naši rudarji pa pravijo, da tistega ne bodo volili za obratnega zaupnika, ki ta kip po koloniji prenaša. Mislili smo, da je tema srednjega veka že za nami, pa vidimo, da se iz naše doline še vedno ni povlekla.« — Dovolj! Kdaj neki se bo k nam privlekla »svetloba« Španije ali Rusije?

Nihče od teh ne mara biti zoper vero, vsi so ljudski, vsi so demokratični, vsi so na vsa usta socialni. Ali lepo, krščansko in slovensko praznovanje božičnih dni kaj ovira napred, ali komu jemlje kruh, ali koga peha od dela, ali komu utruje zaslužek? — Brezbožništvo je proti veri, ne za to ali ono navidezno ali resnično dobroto. — Mi pa »tujega nočemo, svojega ne damo!«

vrstni red — redosled gradenj, po katerem bodo dobivali instituti in fakultete svoja poslopja. Pri vrstnem sestavu se je Akcija ozirala na velikost potrebe posameznih fakultet po novih zgradbah.

Vrstni načrt je razdeljen na tri glavne etape:

- I.
- I. Tehnika.
 1. Kemični inštitut;
 2. hidrotehnični inštitut;
 3. rudarski inštitut.
- II. Klinika
 - z vsemi oddelki.
- III. Centralno poslopje
 - in ostale fakultete.

Prva etapa predstavlja dopolnitev tehnike. Instituti kot taki že itak obstojajo, a se nahajajo v prostorni mizeriji. Hidrotehnični inštitut n. pr. predstavlja dve do tri podstrešne sobice, kemičnega realčne kleti in hodniki, kjer se dva ne smeta srečati, ker ne moreta mimo. Prostori sami so nehigijenski, vlažni in zatohli, prava zalega jetike in revmatizma. Temu je treba najprej odpomoči. Za tehniko kot prvo etapo govorijo ti razlogi:

1. Zdravstveni, ker obstoj sedanjega stanja predstavlja kulturni škandal prve vrste;
2. da se obstoječim inštitutom pripravi dostojno mesto za njihovo znanstveno delovanje in razmah;
3. da se instituti čimprej priklenejo na odgovarjajoče prostore, ki bodo nudili precejšnje garancije za njihov stalen obstoj. Rudarski inštitut n. pr. se je nahajal zadnje čase v labilnem položaju

4. ker so za navedene institute že skoraj izdelani vsi načrti kakor tudi sestavljeni proračuni. Za hidrotehnični laboratorij je ta material pripravljen že tri leta, načrti odobreni, popravljeni, znova odobreni in čakajo na kredite. Sedaj forsirati nekaj drugega, je zavr-

je v izobilju. Dejali so mi, da jih v Odesi vidiš še več. Ti niso več popolnoma isti kot so bili v prejšnjih časih, njihovi starši še morda žive; ti otroci so zbežali iz svoje rojstne vasi, včasih zaradi želje po avanturi; često pa še zato, ker so si predstavljali, da človek ne more biti nikjer drugje tako beden in sestradan kot pri njih« (123). Malo naprej se Gide sprašuje, ali je tem otrokom ljubša svoboda in revščina kot uživanje boljševiskih dobrot v prisilnih kolhozih. »Ali imajo rajši od tega, kar jim nudijo, bedo s svobodo?« (125)

Boj proti veri.

Tudi boja proti veri Gidè ne zanika. V URSS tudi verske svobode ni. Videl je cerkve, spremenjene v muzeje ali plesne dvorane, opisuje leningrajski verski muzej, tudi popa je videl, ki pa je »predmet zasmeha«. Sicer pa nam o tem ni treba izgubljati besedi, ker s te strani so nam domači komunisti najbolj dokaz.

Demokratske svoboščine ali Stalinova diktatura?

»Diktaturo proletariata so nam obetali. Mi smo daleč od tega. Da: diktatura očividno. Toda diktatura enega človeka, ne diktatura združenih proletarcev, sovjetov« (76).

Zaključek.

S strahom se Gide sprašuje, če se komunizem sploh da realizirati. Ali se je mogoče izogniti tej teroristični diktaturi? Ali se je zmotil le Stalin, ali pa je sistem sam nasproten človeški naravi?

»Je to bankrot? ali je potrebno in se sploh sme še razpravljati o prilagoditvi nepredvidnim težkočam?« (75)

»Če ni Stalin, je torej človek, človeško bitje, ki je varalo. Kar so poizkušali, hoteli, kar so upali takoj dobiti, to je bilo torej po tolikih bojih, ko je bilo prelito toliko krvi, po tolikih solzah, »nad človeškimi silami?« (74) Človek razosebljen, duh zaslužjen, vklejnjen, gospodarsko strt, pod diktaturo enega — takšno je pričevanje Andréa Gidea.

ljanje v te svrhe nakopičenega delovnega kapitala, časa in smotrenosti.

Zato je prva in največja naloga Akademске akcije in vseh merodajnih činiteljev, da se inštituti tehnične fakultete spravijo čimpreje pod streho.

Druga etapa — klinika. Ta pa je težka, na milijonih. Za dosego 60 milijonov dinarjev bo treba, da zakriči ves slovenski narod od starčka do otroka, če hočemo, da se bo

slišalo. Sistematično delo, ki ga je začela Akcija za razširjenje bolnišnice, dokazuje, da se je delo resno prijelo v roke in to je treba pozdraviti. Akademška akcija, ki mora usmerjati svoje delo na vse potrebe univerze, bo doprinašala k temu svoj del. Vse razpoložljive moči bo uporabljala za uresničitev te zahteve po izvedeni prvi etapi.

Zgraditev velike bolnišnice z vsemi oddelki, ki naj ustreza vsem potrebam ljudskega zdravja in študirajočega naraščaja, predpostavlja velike priprave. Pogoj za graditev kliničnih zgradb je popolna medicinska fakulteta. Torej bo treba doseči, da se dosedaj obstoječim petim semestrom pridružijo še ostali. Tozadevni zakonski predlog si bo morala osvojiti vlada, nakar bo potoval skozi

odborov skupščine in senata. Ves ta čas morajo za to poklicani biti budno na straži, da novorojenemu otroku ne spodrsne in da ne pade. Prvo je, doseči popolno medicinsko fakulteto.

Medtem se bo treba resno lotiti dela za izdelavo načrtov, ne le idejnih, temveč tudi detajlnih, kakor tudi sestave proračunov. Nato mora nastopiti zedinjenje, ne državno, temveč klinično — in to glede načrtov in mesta, kjer bo klinika stala. Pri tem so navadno težave, kar se je občutno pokazalo pri forsiranju univerzitetne biblioteke. Upajmo, da bo v tem oziru nastopilo vsaj delno izboljšanje, posebno če gre za uresničitev tako pomembne zahteve kot je klinika — zdravje slovenskega naroda. Tu bo moralo stopiti v ozadje i ambicija i ljubosumje i kaprice. Drugače lahko zgubimo še to, kar bi se nam sicer posrežilo ujeti.

Če bodo vse te priprave izvršene v letu 1937, bo zabeležen velik domač uspeh. Izvedba druge etape bo zahtevala posebne vztrajnosti in žrtev.

Tretja etapa — centralno univerzitetno poslopje in zgradbe za ostale fakultete. Problem je tukaj še večji in bo zedinjenje

še težje, že v kolikor se tiče mesta, kjer naj centralno poslopje stoji. Težišče mnenj se nagiblje na sedanji prostor. Za tega govorijo manjše finančne zahteve, ki bi se z adaptacijo poslopij med sedanjo univerzo in novo knjižnico dale izvesti, dalje neposredna sosesčina nove biblioteke, bližina tehnike in centrum mesta. Ta zadeva je kot nalašč za na rešeto, ki ga naša Ljubljana tako rada vrti. Veliko črnila se bo potočilo, veliko papirja se bo pisalo in ljubljanski trgovci bodo veseli,

Podpirajte pokrei katoliške mladine!

Moral se bo doseči konkreten sklep, pri katerem obstanemo in se ne premaknemo niti za ped, — in to čimpreje. V vsak tak voz je treba vpreči zdravo pamet, voljo pa ukloniti, četudi se bo demokracija čutila prizadeto — da ne bomo zastoj z gubljali časa in energije.

Zato naj bodo že vnaprej pozdravljeni časi, ko se bo tudi pri nas delalo tako, kot se dela drugod, da ne bo treba za vsak kos zidu posebne akcije s kompletnim odborom, funkcijami in pečatom. Mogoče bo takrat tudi Akademška akcija nepotrebna in se bo ona petorica ljudi, ki mora vsako leto zabijati svoje moči v delovanje Akcije, lahko nemoteno posvetila svojem študiju. Odpadejo tudi burni, politično pobarvani občni zbori, demoliranje dvoran, dolgovi pri tapetniku itd. Vsak bo vršil svojo dolžnost: davčni zavezanec bo plačeval davek, država bo iniciativno dajala in gradila vse potrebno, akademik pa se bo učil in pripravljval na svoj življenjski poklic. To bo normalno stanje ali — red.

Toda danes je tako, kakor je in Akademška kakor tudi druge akcije so brezpogojno potrebne.

Vrstni red, ki predvideva izpopolnitev univerze v treh etapah, je bil osvojen na podlagi tehtnih ugotovitev in pot. ki si jo je s tem načrtala Akademška akcija, je realna, brez iluzij in pelje po trdnih tleh najboljših možnosti uresničitve.

Mislimo iskreno, hočemo dobro in delati bomo vztrajno — za čimprejšnjo izpopolnitev naše univerze.

J. Derkač, pred. AA.

Redovništvo je treba poklati . . .

(Besede slovenskega levičarja-akademika.)

Večkrat čujem iz akademskih vrst napade na cerkev ali duhovništvo, vidim posmehovanje ob besedah: Bog, božji, katoliški; saj se primeri, da predavatelj med predavanjem sam včasih bere tako besedo iz svojega teksta. In pogosto so predmet zasmehovanja in zasramovanja — pa bilo to očito ali zahrbtno — bogoslovci in redovnice, ki jih srečujemo na univ. tleh. Tako sem bil v zadnjih dneh decembrskih predavanj priča sledečega:

Pred univerzitetno zbornico stoji med odmorom neki kolega, novinec sicer, a precej kričav »eksponentek« Stalinovega režima. Kot bi se bal zamude, pokliče z vihravo zaskrbljenostjo še tri tovariše-levičarje, ki so prihajali ravno iz sosednje predavalnice, češ naj hitro pogledajo v zbornico, da bodo videli nekaj zanimivega. Tudi jaz sem postal radoveden, pa sem pogledal. Toda kaj je bilo? Dve redovnici sta sedeli popolnoma zase v prvi klopi. Med »ogledniki« je bilo nekaj sovražnega posmehovanja, padlo je nekaj neopravičenih opazk, eden pa se je še prav strupeno izrazil, češ: »To (redovnice) je treba poklati.«

Nič ne bom komentiral, povem le to, da se mi zelo dobro zdi, da spoznavam neposredno, v čem je bistvo komunistične strokovnosti.

Čudim se le reakcionarnosti rdečega bruca, ki bi rad z nasiljem širil svoje ideje, in pa njegovi surovosti, ki presega vse fašizme sveta. Taka je rdeča svobodoljubnost: ubiti pristaša nasprotnega naziranja, čeprav je nedolžen in ni zakrivil še ničesar, razen da ne trobi v komunistični rog.

S strani onih, ki se toliko ogrevajo za komunizem, pa so mi nerazumljivi marsikateri pojavi: Če se navdušuje za komunizem kak nepoučen revež, ki ima res zelo zagrenjeno in obubožno življenje, to razumem. Toda kako naj razumem dejstvo, da se navdušujejo za komunizem taki, ki ne trpe pomanjkanja: imajo hiše, trgovine, velika posestva, lepo se lahko oblačijo in dobro hranijo, za reveža — celo političnega pristaša — pa nimajo razumevanja? — Kako je treba razumeti pojav, da kak premožen roditelj prepisuje svoje premičnine na svojega otroka, sam pa potem propagira kot »socialno čuteči in

Pojasnilo

V listu »1551«, šte. 11, str. 3, pod naslovom »Kemični institut« je napisano:

»Še preden je odbor AA začel z rednim delom, je g. rektor dr. Samec, zavedajoč se nujnosti vprašanja, odpotoval v Beograd...«

Pri branju teh besed se lahko marsikomu zdi, da se je odbor po prevzemu svojih funkcij vsedel v fotelje, upehan od volilnih borb lovil sapo — in počival.

Moja dolžnost je, da poudarim: odbor AA je takoj po predajni seji začel z delom.

Novi odbor je sestavljen iz samih novih ljudi, izmed katerih še ni bil nobeden nikoli v odboru AA. Če je hotel biti takoj in kolikor mogoče točno poučen o delovanju AA, je moral preštudirati ves tozadeven historiat, kolikor ga nudi arhiv AA na razpolago. Dalje je bilo treba ugotoviti, do katere faze razvoja je posamezen problem v svojem reševanju prišel. Pri tem je moral obiskovati vse činitelje, ki so v večji in manjši meri povezani z dogodki, tiščočih se obstoja in izpopolnjevanja univerze. Tovrstno delo je večkrat nevhvaležno ter absorbira mnogo časa in energije. Kdor je imel kdaj tozadevne opravke, bo že vedel. Odbor je moral zbirati gradivo, informacije za ugotovitev najnovejšega stanja. Na podlagi vsega tega je sestavljal zahteve, ki jih je bilo treba obdelati, utemeljiti, jim določiti bazo, na kateri so se lahko forsirale dalje (n. pr. načrte, proračune itd.). Gradivo je bilo treba spreminjati z novimi informacijami, jim dodajati najnovejše podatke ter nato zahteve sistematizirati po nujnosti njihove rešitve. Vse navedeno je dalo mnogo dela, da o formalnem predstavljanju raznim funkcionarjem in o teh vsestranskih poteh niti ne govorim.

V ponedeljek, 30. novembra je bila predajna seja, v soboto — na šesti dan po prevzemu funkcij — je bilo gradivo zbrano, spisano in natiplano v treh izvodih. Na sedmi dan — kljub temu, da je bila nedelja — odbor ni počival, temveč iskal možnosti, kako bi spomenico, ki je obsegala z resumejem štiri strani, najhitreje, najceneje in v čim lepši obliki razmnožil v vsaj desetih izvodih. Te bi se naj (kakor se tudi so) predložile merodajnim mestom v Ljubljani in Belgradu.

V torek zjutraj — na deseti dan po prevzemu funkcij — bi delegacija AA, opremljena z vsem potrebnim, odpotovala v Belgrad. A odhod g. rektorja dr. Samca dne 6. 12. — torej na sedmi dan zvečer — na isto pot je delegacijo zadržal. Odbor AA je namreč hotel zvedeti za rezultate potovanja g. rektorja in se potem na podlagi teh ravnanj.

Tekom devetih, oziroma osmih dni — od predajne seje pa do odhoda g. rektorja — je torej odbor AA več kot redno delal, kaj šele, da ni niti začel.

Objektivnost je pač lepa stvar in redko kdo je njen lastnik.

Predsednik AA.

delavstvu naklonjeni« za komunizem in ostro napada duhovništvo, obenem pa ta njegov »otrok« ravno tako stopa v vrsto levičarjev? Ali je to komunizem? Kje je logika v pojavu, da nekdo beži iz boljševiškega »raja« — iz Rusije, tu pri nas pa je ves vnet za boljševizem ter meče s tem še senco na nekrive soubežnike? — To niso le nelogični in nerazumljivi pojavi, to so sramotni pojavi!

Holandski katoličani bodo za l. 1937 sklicali mednarodni katoliški mirovni kongres v Haag. Povabili bodo odlične katoliške osebnosti, ki delujejo za mir in za mednarodno sporazumevanje. Na kongresu bodo navodila papežev za mirovno akcijo izrabili za praktične sklepe.

Pridobivajte

nam novih naročnikov in prijateljev! — Od januarja dalje je naročnina samo Din 20.—. Nekaj izvodov starih števil imamo še na razpolago. — Novi naročniki jih lahko dobe, če plačajo naročnino za celo leto

Knjige

Dr. Alojzij Odar: Okrožnica Leona III. o krščanski državi. Naša pot XI. Ljubljana 1936. G. univ. docent dr. Odar je tudi širši slovenski javnosti napravil dostopno, važno in nikdar zastarelo okrožnico o krščanski ureditvi držav. Tekst okrožnice je g. docent obširno komentiral in ga opremil kar z majhnimi razpravami o pravu, o razmerju med Cerkvijo in državo in cerkveno političnih sistemih, o konkordatih, o Cerkvji in zakonu, o ločitvi Cerkve od države, o strpljivosti, o razmerju Cerkve do drugovercev, o inkviziciji itd. Biti mu moramo hvaležni, da nam je v tem delu, naslonjen na cerkveni nauk v okrožnici, podal jasno sliko krščanskega pojmovanja države in vseh vprašanj, ki so z državo v zvezi in tako mnogo pripomogel do razčiščenja in globljega spoznavanja. Knjižico toplo priporočamo! — Tolle, lege in študiraj!

V ponedeljek, 11. t. m. je predaval v Akademskem domu g. urednik Terseglav o kulturnih ciljih in zahtevah slovenskega naroda. Poudaril je, da je danes v svetu huda napetost med naturalistično pojmovano narodnostjo in med preveč spiritualiziranim krščanstvom, ki morata najti svoje pomirjenje v religiji. Religija namreč postavlja naravo za neobhodno potreben temelj, na katerem gradi nadnaravno kraljestvo milosti. Med vero in narodnostjo ni nasprotja, kar nam zlasti očitno kaže zgled svetnice Ivane D'Arške. Konkretno cilje in zahteve slovenske kulture pa mora izoblikovati in pokazati prav mladina.

Zaradi pomanjkanja prostora je moralo izostati več člankov, ki pridejo v prihodnji številki na vrsto. Urednik.

RAZPIS

Slovenska dijaška zveza v Ljubljani razpisuje štiri mesta izmenjancev za Prago, Bratislavo in Brno (od teh sta za Prago določeni dve mesti, in sicer eno za akademika in eno za akademičarko).

Pogoji:

1. Prosilec mora biti član katerega v SDZ včlanjenega društva.
2. Delovanje v naših društvih (kratek opis).
3. Vsaj trije semestri študija.
4. Prosilec mora poznati v glavnih obrisih kulturne, gospodarske in politične razmere pri nas ter v ČSR.
5. Poznati mora ustroj in delovanje SDZ (akademskih društev, Pax Romanae, Slavicae Catholicae).
6. Mora imeti sredstva za nabavo dokumentov in za potovanje.

Prošnje, ki morajo ustrezati vsem gori navedenim pogojem, je vlagati na naslov: Slovenska dijaška zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5, do incl. 23. januarja 1937.